

Anneliina Heino

MONIAMMATILLISUUDEN TARKASTELUA LASTENSUOJELUN NÄKÖKULMASTA

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatin tutkielma
Maaliskuu 2020

TIIVISTELMÄ

Anneliina Heino: "Moniammatillisuuden tarkastelua lastensuojelun näkökulmasta"
Kandidaatin tutkielma
Tampereen yliopisto
Sosiaalityön aineopinnot
Maaliskuu 2020

Tämän kandidaatin tutkielman tarkoitus on tarkastella moniammatillista työskentelyä lastensuojelun näkökulmasta. Moniammatillisuuden käsite on ollut sosiaali- ja terveysalalla esillä jo pitkään. Tällä hetkellä Suomen lastensuojelutyöhön ajetaan sisään uutta moniammatillista toimintamallia systeemisen työskentelyn kautta. Systeeminen toimintamalli pohjautuu Englannissa kehitettyyn Hackneyn toimintamalliin. Tällä toimintatavalla on saatu hyviä kokemuksia, joten sitä on alettu kehittää myös meillä Suomessa. Tämän kandidaatin tutkielman tavoite on selvittää mitkä ovat moniammatillisen työn vahvuuksia lastensuojelun näkökulmasta ja mitkä tekijät haastavat moniammatillisen työn toteutumista lastensuojelun näkökulmasta.

Tässä tutkielmassa avaan käsitteitä lastensuojelu, moniammatillisuus, moniammatillinen lastensuojelu ja systeeminen lastensuojelu. Tämä tutkielma on toteutettu review-tutkimuksena. Tutkielman tutkimusaineistona on käytetty tieteellisesti luotettavaa sekä kotimaista että kansainvälistä 2000-luvulla julkaistua aineistoa, kuten tutkimusartikkeleita ja väitöskirjaa. Tutkimusaineisto on analysoitu sisällönanalyysejä hyödyntäen. Tutkimustulokset on jaettu kolmeen tuloslukuun: miksi moniammatillista työtä pitäisi tehdä?, moniammatillisuuden haasteet ja moniammatillista työskentelyä tukevat elementit.

Tutkimusaineiston perusteella moniammatillinen työskentely on todella tärkeää erityisesti lasten ja perheiden parissa, tällä työskentelytavalla pystytään vastaamaan moniin samanaikaisesti ilmentyviin haasteisiin ja huomioimaan lapsen ja perheen kokonaisvaltainen tilanne. Moniammatillinen työtapaa tukee myös eri toimijoiden yhteistä kokonaisvaltaista näkemystä ja edesauttaa työskentelyn tavoitteiden määrittämistä. Moniammatillisen työskentelyn toteuttaminen ei kuitenkaan ole yksinkertaista, sillä eri toimijatahoilla on erilaisia työskentelykulttuureita ja lähtökohtia. Yhteisten toimintatapojen luominen ja yhteisen tavoitteen määrittäminen on avainasemassa moniammatillista työtä tehdessä. Haasteina ovat myös resurssit ja moniammatilliseen työhön kuluva aika. Tavoite on saada kokemus moniammatillisesta työskentelystä lisäresurssina, eikä resurssia vievänä tai kuormittavana työtapana. Moniammatillista työskentelyä tukee muun muassa toimijoiden välinen luottamus, asiantuntijuuksien tunteminen ja keskinäinen arvostus. Moniammatillisuudessa on hyviä elementtejä lastensuojelutyön kehittämiseksi. Systeemisen toimintamallin ja moniammatillisen työskentelyn käyttöön ottaminen vaatii johdonmukaista muutostyötä, niin organisaatiossa kuin yksilötasolla.

Avainsanat: lastensuojelu, sosiaalityö, moniammatillisuus ja moniammatillinen lastensuojelu.

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 TEORIATAUSTA	5
2.1 Lastensuojelu	5
2.2 Moniammatillisuus.....	7
2.3 Moniammatillinen lastensuojelutyö.....	9
2.3.1 Systeminen työskentelymalli lastensuojelussa.....	10
3 TUTKIMUKSEN ETENEMINEN	11
3.2 Tutkimusmenetelmä.....	12
3.3 Tutkimusaineiston hakuprosessi	12
3.4 Aineiston analysointi.....	14
4 MONIAMMATILLISUUDEN TARKASTELUA	14
4.1 Miksi moniammatillista työtä pitäisi tehdä?.....	14
4.2 Moniammatillisen työn haasteet	16
4.3 Moniammatillista työskentelyä tukevat elementit	19
5 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	22
LÄHTEET	26
LIITE 1. Aineistotaulukko	28

1 JOHDANTO

Suomen lastensuojelun puhutaan olevan kriisissä, joten muutosta lastensuojelutyöhön haetaan kiivaasti. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) on vuodesta 2016 lähtien tukenut muun muassa lastensuojelun uudistamista systemisen toimintamallin avulla. Kuntien kiristynvä talous, yhteiskunnalliset muutokset, sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuusvaateet lisäävät muospainetta käytäntöjen kehittämislle (Pehkonen 2009). Tämän kandidaatin tutkielman tarkoitus on saada tietoa moniammatillisesta työskentelystä. Lähestyn aihetta tarkastelemalla moniammatillisen työskentelyn vahvuuksia ja sen toteutumiseen liittyviä haasteita lastensuojelun näkökulmasta

Käyn tällä hetkellä Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen järjestämää systemisen lastensuojelun toimintamallin koulutusta. Kyseistä koulutusta järjestetään parhaillaan ympäri Suomea. Systemisessä toimintamallissa korostuva moniammatillinen työskentely on mainittu myös lastensuojelulain 14§, jossa kuntaa velvoitetaan toteuttamaan monialaista asiantuntijuutta (Lastensuojelulaki 2007/417, 14§).

Olen törmännyt työelämässä erilaisiin verkostotyön muotoihin ja moniammatillisen työn toteuttamistapoihin. Toimiva yhteistyö mahdollistaa lapsen elämässä olevien riskitekijöiden tunnistamisen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jolloin lapselle pystytään tarjoamaan oikea-aikaista tukea ja apua elämän eri tilanteisiin (Saastamoinen 2016, 61). Moniammatillisuudella pyritään vastaamaan palvelujärjestelmässä oleviin aukkoihin ja ylittämään tiukkoja sektoroituneita rajoja eri ammattikuntien välillä (Kihlman 2005, 101). Aihetta on mielestäni tärkeä tutkia moniammatillisen työskentelyn kehittämisen näkökulmasta.

Avaan teoriataustassani käsitteitä lastensuojelu, moniammatillisuus ja moniammatillinen lastensuojelu, sekä esittelen lyhyesti systemisen lastensuojelun toimintamallia. Teoriaosuuden jälkeen kuvaan tämän review-tutkimuksen vaiheet, sekä aineistoanalyysin tuloksia. Lopussa on yhteenveto, jossa peilaan keskeisimpiä tutkimustuloksia suomalaisen yhteiskuntaan ja henkilökohtaiseen työkokemukseeni.

2 TEORIATAUSTA

Tässä luvussa määrittelen review-tutkimukseeni liittyviä käsitteitä. Tutkimukseni avainkäsitteitä ovat lastensuojelu, moniammatillisuus ja moniammatillinen lastensuojelutyö. Esittelen tämän luvun lopussa lyhyesti myös lastensuojelun systeemisen toimintamallin pääperiaatteet.

2.1 Lastensuojelu

Meidän jokaisen tarina alkaa lapsuudesta ja se kulkee meidän mukanaamme koko elämämme ajan. Lapsuus ja sen vaikutukset heijastuvat niin yksilöön kuin koko yhteiskuntaan. Lapsuus on yksilöllinen monista tekijöistä syntyvä ilmiö, joka muodostuu muun muassa ihmissuhteista ja kokemuksista. (Bardy 2009, 17-18.) Jokaisella lapsella on oikeus erityiseen suojeluun ja jokaista lasta on kohdeltava tasa-vertaisesti yksilönä. Lapsen yhdenmukaisten yhteiskunnallisten oikeuksien huomiointia ei saa unohtaa. (Hämeen-Anttila 2017, 225-228.)

”Lastensuojelulla on kolme perustehtävää: lasten yleisiin kasvuoloihin vaikuttaminen, vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä ja varsinainen lasten suojelutehtävä”
(Lastensuojelun käsikirja 2019).

Lastensuojelun tehtävä on edistää lasten hyvinvointia ja ennaltaehkäistä mahdollisia ongelmia. Lastensuojelun tulee kiinnittää kokonaisvaltaisesti huomiota lapsen elinympäristöön. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi lapsen leikkimahdollisuuksien tai muun vastaavan virikkeellisen toiminnan mahdollisuuksien huomiointia. Päivähoidolla, koululla, harrastustoiminnoilla ja muilla lähiympäristössä olevilla yhteisöillä on vanhempien ohella suuri merkitys lapsen kehitykselle. Lastensuojelu ei ole yksin viranomaistoimintaa, lastensuojelu tulee nähdä kaikkia viranomaisia ja kansalaisia koskettavana asiana. (Lastensuojelun käsikirja 2019.)

Lastensuojelu on lain, julkisen hallinnon, ammattilaisten ja kansalaisten välinen käytäntö, jossa kiinnitetään huomiota lapsuuteen ja perhe-elämään. Lastensuojelun tehtävä ei ole hoitaa kaikkia tai kaikkien lapsien ja perheiden haasteita. Lastensuojelun työntekijöiden tehtävä on arvioida, ovatko lapsen tai perheen haasteet sellaisia, jotka vaarantavat lapsen hyvinvointia, kasvua tai kehitystä. Työntekijän tulee myös arvioida, ovatko haasteet sellaisia, joihin lastensuojelun on mahdollisuus tarjota apua ja tukea. Lastensuojeluasiakkuuden alkaessa tietynlainen institutionaalinen raja ylitetään, sillä yksityisasiasta tulee tietyn instituution, eli lastensuojelun asioita. (Pösö 2010.)

Lastensuojelutoimintaa ohjaa vahvasti lastensuojelulaki, tämä laki sisältää myös Lasten oikeuksien sopimuksen sisältöä. Lastensuojelulaki pitää sisällään matkan kasvuoloista ja niiden rakenteista huostaanottoon asti. Lastensuojelu perustuu lapsikeskeiseen perhelähtöisyyteen, jolla tarkoitetaan perheen ensisijaisuutta ja lapsen oikeuksien kunnioittamista. Lastensuojelulaki velvoittaa huolehtimaan yleisistä olosuhteista ja kiinnittämään huomiota ennaltaehkäisyyn, sekä toimimaan haastavissa ongelmatilanteissa lasten ja perheiden kanssa. Lastensuojelun perustehtävä on turvata lapsen kehitys ja terveys, sekä poistaa näitä vaarantavat tekijät lapsen elinympäristöstä. (Bardy 2009, 39-41.) Lastensuojelutyö vaatii taitoa tasapainoilla tuen ja kontrollin, toivon ja toivottomuuden, sekä lapsuuden ja vanhemmuuden välillä (Heinonen & Sinko 2009, 94). Lasten oikeuksien yleissopimus velvoittaa kaikkia sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten ja lainsäädäntöelinten tahoja ensisijaisesti huomioimaan lapsia koskevissa toimissa lapsen etu. (Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991, 3 artikla). Lapsen edun ja tarpeiden määrittäminen voi olla haastavaa, mutta asioista täytyy keskustella ja laittaa tärkeysjärjestykseen. Mitä enemmän työntekijällä on tietoa lapsen ja perheen kokonaistilanteesta, sen helpompi on muodostaa tilanteeseen sopiva suunnitelma. (Ihalainen & Kettunen 2011, 225; Hämeen-Anttila 2018, 228.)

Lastensuojelulain (2007/417) tarkoitus on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Lastensuojelulain 2§ kerrotaan lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla olevan ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Tällä tarkoitetaan lapsen tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin turvaamista huomioiden myös lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) sisältö. Lasten ja heidän perheidensä kanssa työskentelevien viranomaisten tulee tukea vanhempia ja

huoltajia kasvatustehtävässään, huomioida myös muut lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavat henkilöt, sekä tukea lapsen kasvatusta ja huolenpitoa järjestämällä tarvittavia palveluita ja tukitoimia. (Lastensuojelulaki 2007/417, 2§.)

2.2 Moniammatillisuus

Moniammatillisuus on monimerkityksellinen ja epämääräinen käsite, joka on vakiintunut Suomessa 1990-luvulla (Isoherranen, Rekola & Nurminen 2008, 33). Moniammatillisuuden käsite voi pitää sisällään hyvin erilaisia asiakastyön vuorovaikutustilanteita (Kekoni, Mönkkönen, Hujala, Laulainen & Hirvonen 2019, 15). Suomessa käsitettä tarkastellaan monista eri näkökulmista ja tulkitaan monilla eri tavoilla, joten käsitteen määritelmä ei ole kaikille täysin selkeä, eikä tarkoita kaikille samaa sisältöä. Moniammatillisuus esiintyy kansainvälisessä kirjallisuudessa esimerkiksi sanoilla: *multiprofessional*, *interprofessional* tai *transprofessional*. (Vierula, Pösö & Paavilainen 2019, 292; Pehkonen 2009.)

Moniammatillisuudesta puhuttaessa käytetään usein käsitteitä rajapinta ja yhdyspinta. Rajapinnalla tarkoitetaan asioita, jotka jäävät eri työtehtävien väliin, käsitteellä yhdyspinta taas on pyritty korvaamaan rajapintakäsitteen käyttöä ja kiinnittämään enemmän huomiota yhdyspintojen löytämiseksi. (Kekoni ym. 2019, 16.) Pehkosen (2009) mukaan monialaista tiedon prosessointia ei hyödynnetä, jos eri ammattilaiset työskentelevät pelkästään rinnakkain. Moniammatillinen työ vaatii vahvaa ammattitaitoa, jossa koulutuksen laatu ja tutkimus ovat merkittävässä asemassa.

Moniammatillisten ryhmien kokoonpanot ja tavoitteet vaihtelevat tarpeen mukaan. Moniammatillisuus voi olla esimerkiksi erilaisten verkostojen yhteistyötä, viranomaisyhteistyötä tai eri organisaatioiden sisä- tai ulkopuolella tehtävää yhteistyötä. (Kekoni ym. 2019, 17.) Moniammatillisen tiimin toimintaan vaikuttaa myös työskentelyn luonne, sillä työ voi olla konsultaatiotyypistä, akuutin kriisin ratkaisemista tai pidempiaikaista yhteistyötä (Kekoni ym. 2019, 27). Moniammatillisen tiimin tunnistaa ammatillisten rajojen joustavuudesta, yhteisen vastuun ottamisesta, tiedon jakamisesta, yhteisestä halusta toimia sekä

oppijana että asiantuntijana, sekä valmiudesta muovata ammattilaisten rooleja asiakkaan tarpeita vastaavaksi (Isoherranen 2008, 39).

Moniammatillisuus haastaa koko sosiaalitiedettä. Moniammatillisuuden merkitystä on kuitenkin perusteltu vankasti, sillä asiakkaiden elämäntilanteet ovat entistä haastavampia. Moniammatillista työskentelyä voidaan pitää näissä tapauksissa myös asiakkaan etuna. Sosiaali- ja terveysalalla moniammatillisen työn tulisi olla asiakaslähtöistä työskentelyä, jossa asiakkaan tilannetta tarkastellaan kokonaisuutena. (Pehkonen 2009.) Yhteistyöhön ja moniammatilliseen työhön kuuluvat keskeisesti: asiakaslähtöisyys, vuorovaikutustietoinen yhteistyö, tiedon ja eri näkökulmien yhteen kokoaminen, roolien muutokset ja rajojen rikkominen, sekä verkostojen huomioiminen (Isoherranen 2008, 34-35). Asiakaslähtöisyyteen ja asiakaskeskeisyyteen kuuluvat myös asiakkaan kunnioittaminen, yksilön huomioiminen, sekä asiakkaan kuulluksi tuleminen. Nämä huomiot ovat tärkeitä työtä ohjaavia arvoja kaikille asiakastyötä tekeville ammattilaisille. (Kekoni ym. 2019, 17.)

Moniammatillisessa työskentelyssä tiimin jäsenillä on yhteinen tehtävä, ongelma ratkaistavana tai päätös tehtävänä. Tavoitteeseen päästäkseen heidän on jaettava tietotaitonsa ja osaamisensa. Moniammatillisessa työskentelyssä tulisi kiinnittää huomiota tiedon kokoamiseen, prosessointiin ja yhteisen tavoitteen määrittämiseen. (Isoherranen ym. 2008, 33.)

Asiakkaan huomioiminen osana tiimiä ei ole yksiselitteistä, eikä asiakkaalle löydy yhtä ainoaa oikeaa roolia toimia osana moniammatillista tiimiä. Jokaisella tiimin jäsenellä on oma roolinsa asian edistämässä. Tiimin vuorovaikutus rakentuu eri toimijoiden, niin ammattilaisten, asiakkaiden kuin läheistenkin kesken. Asiakkaan rooli tulee huomioida, mutta ei kuitenkaan liiaksi korostaa ammattilaisten tai muiden tiimin jäsenten kustannuksella. Asiakkaan roolin liiallinen korostaminen voi pahimmillaan johtaa tilanteeseen, jossa järjestelmä asiakkaan ympärillä pyörii, mutta kukaan ei pysähdy kohtaamaan ja kuuntelemaan asiakasta. Asiakkaan tulisi olla moniammatillisessa tiimissä tasavertainen jäsen. (Kekoni ym. 2019, 18.)

2.3 Moniammatillinen lastensuojelutyö

Moniammatillista yhteistyötä pidetään avaintekijänä sosiaali- ja terveydenhuollon haasteisiin vastatessa (Nikander 2003). Moniammatillisuus on ajankohtainen aihe etenkin lastensuojelukentällä, sillä uusin lastensuojelulaki edellyttää kuntia järjestämään moniammatillisia asiantuntijaryhmiä lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden tueksi. (Pehkonen 2009.) Moniammatillisuudesta käytetään myös käsitettä moninäkökulmainen työ, joka on alkujaan syntynyt Yhdysvalloissa. Tällä työskentelytavalla on saatu uusia näkökulmia vaikeahoitoisina pidettyjen nuorten kanssa työskennellessä ja myös tämän vuoksi se sopii erityisesti lastensuojelutyöhön. (Sudenlehti 2018, 21.)

Lastensuojelutyötä tehdään koko ajan enemmän erilaisissa verkostoissa. Verkostoon kuuluvien tahojen yhteinen tavoite on lapsen ja koko perheen auttaminen. Verkostossa toimiminen ei kuitenkaan ole yksiselitteistä, sillä jokaisella tahoilla on erilaiset työskentelytavat ja työn painotukset. Erilaiset työskentelykulttuurit saattavat johtaa ristiriitaisiin tilanteisiin. (Heinonen & Sinko 2009, 94.) Usein diagnoosikeskeisessä työskentelyssä havahdutaan yhteen ongelmaan ja pyritään hakemaan siihen ratkaisua. Tämän ongelman ratkaisemisella haetaan muutosta läsnäolevaan tilanteeseen. Lasten, nuorten ja perheiden haasteet ovat nykyään moniulotteisia ja tekevät lastensuojelutyöstä hyvin haasteellista. Ongelmien ollessa moniulotteisia, ei yhden ongelman ratkaisemisella saavuteta toivottua tulosta. (Sudenlehti 2018, 20.) Lapsen tarpeiden mukaista valmista palvelurakennetta ei ole olemassa, vaan jokaisen lapsen tilanne on arvioitava lapsen olosuhteista muodostuvana kokonaisuutena. Työskentelyn on aina tapahduttava lapsen etu edellä, eikä se saa vaarantua eri organisaatioiden välillä olevien rajojen vuoksi. (Saastamoinen 2016, 61.) Monirakenteiset sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöt tarvitsevat moniasiantuntijuutta ja tiivistä yhteistyötä (Kekoni ym. 2019, 15).

Onnistunut työ lastensuojelun kentällä vaatii vahvaa tahtoa kaikilta lapsen läheisiltä aikuisilta. Vahvan tahdon tueksi toimiva ja joustava yhteistyö kaikkien lapsen ympärillä olevien tahojen kanssa on lapsen suojelun kannalta oleellista. (Saastamoinen 2016, 57.) Monialainen ammattitaito on edellytys lapsen kokonaisvaltaisen tilanteen hahmottamiselle, jotta mahdolliset tukitoimet ja palvelut kohdentuvat mahdollisimman oikein. Lasta koskeva palvelujärjestelmä on hyvin sektoroitunutta osittain tiukoista asiakkuuksille määritellyistä rajoista johtuen.

Yhteistyön merkitys korostuu, etenkin lapsen tukitoimien ja palveluiden kuulussa eri sektoreihin. (Saastamoinen 2016, 61.)

Lastensuojelulain 14§ mukaan kunnan tulee huolehtia lapsen kasvun ja kehityksen, terveydenhuollon ja oikeudellisen asiantuntijuuden tarjoamasta moniammatillisesta asiantuntijuudesta. Kunnalla tulee olla käytettävissä sosiaali- ja terveydenhuollon edustajista muodostuva lapsen kasvun ja kehityksen ammattilaisista koostuva lastensuojelun asiantuntijaryhmä. Asiantuntijaryhmään voi kuulua eri alojen ammattilaisia esimerkiksi aikuissosiaalityöstä, psykiatriasta, perheneuvolasta, päivähoidosta, koulusta tai päihdehuollosta. Kunta voi järjestää tämän asiantuntijaryhmän myös useamman kunnan yhteistyönä. Sosiaalityöntekijällä tulee olla mahdollisuus konsultoida asiantuntijaryhmää tarvittaessa. Tämä asiantuntijaryhmä avustaa sosiaalityöntekijää lastensuojelun toteuttamisessa, sekä antaa tarvittaessa lausuntoja lastensuojelun päätöksenteon tueksi esimerkiksi hallinto-oikeudelle tai korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Asiantuntijaryhmällä ei kuitenkaan ole päätösvaltaa. Ryhmää on tarkoitus käyttää laaja-alaista pohdintaa edellyttävissä tilanteissa, mutta ei ainoastaan huostaanottotilanteissa. (Lastensuojelulaki 2007/417, 14§; Lastensuojelun käsikirja 2019.)

2.3.1 Systeminen työskentelymalli lastensuojelussa

Systeminen lastensuojelun työskentelymalli pohjautuu Englannissa kehitettyyn vuorovaikutuksen merkitystä korostavaan Hackneyn malliin. Tämä malli perustuu perheterapiaan ja eri aikakausien systemisiin työskentelytapoihin ja teorioihin. (Fagerström 2016.) Systemisessä työskentelyssä kiinnitetään huomiota systeemin ja ympäristön välisten merkityksien vaikutuksiin suhteessa ihmisen toimintaan. Perhe, ympäristö ja yhteisöt ovat keskeisiä elementtejä työskentelyn kannalta. Tämän näkökulman mukaan ihminen on aina osa systeemiä. Systemistä ajattelua hyödynnettäessä oireilu nähdään myös reaktiona. Lasten ja nuorten oireet kumpuavat usein perheeseen tai ympäristöön liittyvinä reaktiivisina ilmentyminä. (Sudenlehti 2018, 24-26.)

Työntekijän osatessa erilaisia systeemisen työskentelyn elementtejä, on hänellä paremmat lähtökohdat kohdata asiakkaita heille sopivalla tavalla ja näin edesauttaa muutostyötä lasten ja perheiden elämässä. (Fagerström 2016, 13.) Systeemisen työskentelymallin kuuluu kaiken toiminnan läpäisevä systeeminen ajattelu, perheterapeutin ymmärrys ja lapsilähtöisyys, asiakkaiden kohtaaminen ja osallisuus, yhdessä jaetut arvot, sekä yhteensovittava johtajuus (Lahtinen, Männistö & Raivio 2017, 16). Systeeminen toimintamalli on suhdeperusteista lastensuojelutyötä (Fagerström 2016, 13).

3 TUTKIMUKSEN ETENEMINEN

Tässä review-tutkimuksessa tutkin moniammatillista työskentelyä lastensuojelun näkökulmasta. Pyrin selvittämään moniammatillisen työskentelyn vahvuuksia, mahdollisuuksia ja haasteita. Tarkoitukseni on löytää aineistoistani tietoa, jonka avulla moniammatillista työskentelyä voitaisiin jatkossa kehittää kohti toimivampaa moniasiantuntijuutta. Tutkin kyseistä aihetta perehtymällä aiheesta kirjoitettuun kirjallisuuteen, artikkeleihin ja tutkimusartikkeleihin. Tutkimuksessa käyttämäni aineistojen kautta pyrin löytämään vastauksia tutkimuskysymykseeni.

Tutkimuskysymyksen määrittely ei ollut yksiselitteistä. Eri puolilla maailmaa käytetään erilaisia termejä eri palveluista, jotka meillä Suomessa on rinnastettavissa lapsi- ja perhepalveluihin tai lastensuojeluun. Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisten palveluiden raja ei meillä Suomessakaan ole täysin yksiselitteinen. Tutkimukseni tarkoitus on kuitenkin tarkastella moniammatillisuutta erityisesti lastensuojelun näkökulmasta.

Tutkimuskysymykset:

Mitkä ovat moniammatillisen työskentelyn vahvuuksia lastensuojelutyön näkökulmasta?

Mitkä tekijät haastavat moniammatillisen työn toteutumista lastensuojelutyön näkökulmasta?

3.2 Tutkimusmenetelmä

Tämä tutkimus on review-tutkimus, joka tunnetaan englanniksi nimillä ”literature review” ja ”meta-analysis”. Review-tutkimus tunnetaan myös nimellä systemoitu kirjallisuuskatsaus. Tällä tutkimusmenetelmällä luodaan kokonaiskuva ja yleiskatsaus tiettyyn aihepiiriin ja pyritään löytämään aineistoista esiin olennaiset asiat. Tutkimustavan päämäärä on luoda yhteenveto kirjallisesti tuotetusta aineistoista, kuten teorioista, havainnoista ja tulkinnoista. Review-tutkimuksessa ei käsitellä numeraalisia aineistoja. (Kallio 2006, 18-20.)

Review-tutkimus voidaan jakaa viiteen vaiheeseen. Tutkimuksen tekeminen alkaa tutkimusongelman määrittelemisestä, jonka jälkeen kootaan tutkimusaineisto. Tutkimusaineiston kokoamisen jälkeen tehdään aineistosta analyysi ja synteesi. Kun nämä neljä vaihetta on tehty, voidaan aloittaa rakentamaan lopullista argumentaatiota. Tämän tutkimusmenetelmän vaiheet eivät toteudu kronologisessa järjestyksessä syklimäisesti, kuten laadulliselle tutkimukselle on ominaista. (Kallio 2006, 23.)

3.3 Tutkimusaineiston hakuprosessi

Aineistonhankinnan onnistumiseen on kiinnitettävä huomiota, koska se luo pohjan koko tutkimukselle (Kallio 2006, 23). Olen etsinyt aineistoja Tunilib-, Andor- ja Google Scholar-tietokannoista, käyttäen hakusanoja: *moniammatillinen työ, moniammatillisuus, lastensuojelu, moniammatillinen lastensuojelu, multiprofessional, multidisciplinary, child welfare, child care, joined up-thinking, teamwork ja interprofessional collaboration*.

Aineistohakuja tehdessäni huomasin monien hakutulosten olevan hoitotieteen aineistoja. Täsmenin hakuani vaihtelemalla hakusanoja ja niiden yhdistelmiä. Käytin relevantin aineiston löytämiseksi apusanoja ”OR”, ”AND” ja *-merkkiä. Hakutuloksia löytyi paljon, mutta vertaisarvioiduksi luokiteltua materiaalia oli huomattavasti vähemmän. Aineistonhakua tehdessäni löysin moniammatillista sosiaalityötä ja lastensuojelutyötä koskevia opinnäytetöitä

ja pro gradu -tutkielmia, joiden lähdeluetteloja olen aineiston haussani hyödyntänyt. Olen tarkistanut tutkimusaineistoksi päätyneiden aineistojen olevan yhtä lukuun ottamatta vertaisarvioituja.

Käytän review-tutkimuksessani sekä kotimaista että kansainvälistä 2000-luvulla julkaistua tieteellistä tietoa moniammatillisesta työstä, jossa on mukana lapsiperhepalvelut, siihen rinnastettava palvelu tai lastensuojelu. Aineiston haussa hyödynsin tiettyjä sisäänotto ja poissulkukriteereitä. (Taulukko 1.) Selatessani löytämiäni aineistoja, valikoin joukosta abstraktien perusteella ne, joissa oli mainittu lastensuojelu ja/tai moniammatillisuus ja/tai sosiaalityö. Läpikäytäväksi aineistoksi valikoitui silmäilyn perusteella 18 aineistoa. Näistä aineistoista seitsemän oli kotimaista materiaalia ja 11 kansainvälistä materiaalia. Luin valitsemiani aineistojen johdannot, tutkimuksen lähtökohdat ja yhteenvedot. Tutkimukseeni valikoitui yksi ei vertaisarvioitu analyysi, päätin ottaa kyseisen analyysin mukaan tutkimusaineistooni sen osuvan sisällön ja luotettavien artikkelin laatijoiden perusteella, vaikka aineisto ei soveltunut ennalta määrittelemiini sisäänotto- ja poissulkukriteereihin. Tämän jälkeen, analysoitavaksi aineistoksi valikoitui viisi kansainvälistä aineistoa ja kaksi kotimaista aineistoa. Kansainväliset aineistot koostuvat muun muassa Norjassa, Englannissa ja Yhdysvalloissa tehdystä tutkimuksesta. Analyysissä käyttämäni tutkimusaineistot on julkaistu vuonna 2007 tai sen jälkeen.

Taulukko 1.

SISÄÄNOTTOKRITEERIT	POISSULKUKRITEERIT
2000-luvulla julkaistu aineisto	ennen 2000-lukua julkaistu aineisto
vertaisarvioitu tutkimus/artikkeli	ei vertaisarvioitu tutkimus/artikkeli
lasten parissa tehtävää sosiaalityötä koskeva aineisto	muiden kuin lasten parissa tehtävää sosiaalityötä koskeva aineisto
suomenkielinen tai englanninkielinen aineisto	muu kuin suomenkielinen tai englanninkielinen aineisto

3.4 Aineiston analysointi

Analysoin review-tutkimukseeni valitsemani aineistot sisällönanalyysia hyödyntäen. Sisällönanalyysi on aineiston analyysimenetelmä, jossa tavoitteena on luoda yleinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117). Toteutin analyysin Tuomen & Sarajärven (2018, 104) esittelemän analyysirungon mukaisesti. Aloitin analyysin tekemisen päättämällä, mitä haluan aineistosta löytää. Halusin löytää aineistoista syitä moniammatilliselle työskentelylle, moniammatillisuuden vahvuuksia ja moniammatillisuuden haasteita. Luin artikkeleita ja poimin niistä tutkimuskysymyksieni kannalta oleelliset tiedot. Tämän jälkeen keräsin löytämäni asiat yhteen ja pohdin, mitä teemoja aineistoista nousi esiin. Seuraavaksi tarkastelin moniammatillisuutta keräämäni aineistotiedon pohjalta ja jatkoin aineiston luokittelua aineistosta esiin nousseiden teemojen mukaisesti. Analyysin tekemisen tukena hyödynsin tutkimuskysymyksieni ympärille kokoamaani taulukkoa.

4 MONIAMMATILLISUUDEN TARKASTELUA

Tässä luvussa esittelen tämän review-tutkimuksen analyysin perusteella esille nousseita keskeisimpiä tuloksia. Olen jakanut tulokset kolmeen tuloslukuun: miksi moniammatillista työtä pitäisi tehdä?, moniammatillisen työn haasteet ja moniammatillista työtä tukevat elementit. Näistä edellä mainituista tulosluvuista löytyy moniammatillista työskentelyä koskevia havaintoja erityisesti lastensuojelun näkökulmasta.

4.1 Miksi moniammatillista työtä pitäisi tehdä?

Blakey (2014) toteaa, että moniammatilliseen ja monitieteelliseen käytännönmalliin siirtyminen on suorastaan elintärkeää. Moniammatillinen työ tarjoaa perheelle mahdollisuuden kokonaisvaltaiseen muutokseen ja antaa mahdollisuuksia elämässä pärjäämiseen, riippumatta

perheen historiassa olleista tekijöistä tai tapahtumista. Watkinin, Lindqvistin, Blackin & Wattsin (2009) artikkelin mukaan etenkin lasten turvallisuuden eteen työskenneltäessä toimiva ja tehokas moniammatillinen työ ammattilaisten ja virastojen välillä nähdään hyvin olennaisena. Blakey (2014) perustelee moniammatillisen työn tärkeyttä yhä haastavammilla ja moniulotteisimmilla asiakastapauksilla. Näillä tapauksilla tarkoitetaan tilanteita, joissa asiakkaalla on useita haasteita samanaikaisesti. Useiden samanaikaisten haasteiden kanssa kamppailevia asiakkaita kutsutaan usein moniongelmaisiksi. Blakeyn (2014) tutkimuksessa korostui etenkin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yhteistyö. Asiakkailta on usein samanaikainen asiakkuus sekä sosiaalihuoltoon että terveydenhuoltoon, tällöin saumattoman yhteistyön eri toimijatahojen välillä on todettu olevan todella tärkeää.

Moranin, Jacopsin, Bunnin & Bifulconin (2007) tutkimuksessa kävi ilmi, ettei sosiaalialan ammattilaisten ammatillisuutta ja työtehtäviä tunnettu kovinkaan hyvin kaikkien yhteistyötahojen keskuudessa. Moran ym. (2007) havaitsivat moniammatillisen työskentelyn kehittäneen esimerkiksi koulun ja sosiaalitoimen yhteistyötä ja moniammatillisuutta. Moniammatillisuuden huomattiin selkeyttävän sosiaalipalveluiden roolia myös muille yhteistyötahoille. Yhteistyötahot saivat tietoa, miten esimerkiksi lastensuojelu eroaa muista lapsiperhepalveluista. Hesjedalin, Iversenin, Byen & Hetlandin (2015) mukaan moniammatillisen tiimin käyttäminen tuki eri ammattilaisten ymmärrystä myös lapsen koko ympäristöstä. Tätä havaintoa tuki tiimissä esiin nousseet erilaiset näkökulmat. Tutkimus osoitti moniammatillisen työskentelyn lisänneen opettajien käsitystä lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista pelkän koulumenestyksen sijaan. Hesjedal ym. (2015) tekivät tutkimuksessa havainnon, jonka mukaan vanhempien ja lasten osallistaminen työskentelyssä lisäsi asiakkaiden luottamusta lastensuojeluun ja koko moniammatillisen tiimin toimintaan. Lapsia osallistettiin heidän ikätasonsa mukaisesti myös päätöksenteossa. Työntekijät pitivät vanhempiin säännöllisesti yhteyttä ja vanhemmilla oli mahdollisuus olla yhteydessä helposti myös tiimiin.

Pärnä (2012, 183) nostaa väitöskirjansa aineistosta esiin näkökulman, jossa jaettu vastuu ja toteutus viittaavat resursseihin. Mitä useampia tahoja pystyy työskentelemään yhdessä, sen vähemmän se rasittaa yhtä tahoja. Hesjedal ym. (2015, 847) katsovat, että moniammatillinen

tiimityöskentely mahdollisesti monien asioiden läpikäymisen samalla kertaa, eikä esimerkiksi vanhempien tarvitse kertoa perheen tarinaa kerta toisensa jälkeen eri ammattilaisille.

Moniammatillinen työskentely on koettu positiivisena ja sen on huomattu tukevan eri ammattikuntien ja yhteistyötahojen välistä toimintaa. Työskentelymuodon on todettu lisäävän työhön sitoutumista ja selkeyttävän työntekijän perustehtävää ja roolia osana moniammatillista tiimiä. (Moran ym. 2007.) Pärnä (2012, 184) havaitsi moniammatillisen yhteistyön mahdollistaneen myös oman työn arviointia ja ideointia. Oman työn arvioinnin ja ideoinnin todettiin tukevan myös työntekijöiden perustyötä. Moran ym. (2007, 148) mukaan moniammatillista työtä mittaavia indikaattoreita olisi hyvä kehittää.

4.2 Moniammatillisen työn haasteet

Useissa aineistoissa tehtiin havaintoja resursseista ja niihin liittyvistä haasteista. Lalayants (2013, 260) kertoo tutkimuksensa perusteella havainnosta, jonka mukaan moniammatillisen tiimin yhteistapaamisille oli haastava järjestää aikaa. Watkinin ym. (2009, 162-163) tutkimuksessakin huomattiin resurssipulan haastaneen moniammatillisen tiimin jäsenten säännöllistä osallistumista tiimin työskentelyyn. Watkin ym. (2009) havaitsivat tutkimuksessaan resurssipulaa niin ajan kuin henkilöstön suhteen ja sen todettiin haittaavan moniammatillista työskentelyä. Lalayantsin (2013, 265) tutkimuksessa nostettiin esiin esimerkiksi riittävien fyysisten tilojen järjestäminen palaverille ja tiimin kokoontumisille. Tutkimukseen vastanneet kokivat resurssipulan ja riittämättömän johdon tuen hankaloittavan moniammatillisen työn toteuttamista. Lalayants (2013) väittää, että resurssivajetta aiheuttaa myös liian iso työ määrä työaikaan suhteutettuna, huomattava määrä paperitöitä, ennalta-arvaamattomat työpäivän pituudet ja työajat, sekä heikko työtyytyväisyys ja uupuminen. Myös Blakey (2014) näkee resurssivajeen heijastuvan yhteistyön toteutumiseen. Resurssipulan vallitessa moniammatillinen yhteistyö koetaan työn kuormitusta lisäävänä työskentelytapana.

Moran ym. (2007) korostavat eri virastojen ja yhteistyötahojen neuvottelu- ja lähestymistapojen eroavaisuuksia. Eri toimintatavat ja -kulttuurit hankaloittavat virastojen välistä yhteistyötä.

Yhteneviä toimintatapoja toivottiin erityisesti työskentelyn valvontaan, tiedonvaihdon- ja siirron käytäntöihin, sekä tiedon säilytykseen liittyvissä asioissa. Myös Lalayants (2013, 263) huomauttaa, että erilaiset totutut toimintatavat ja -kulttuurit haastavat moniammatillisen tiimityön toteutumista. Vierula, Pösö & Paavilainen (2019, 297) mainitsevat työntekijöiden sitoutumisen moniammatilliseen työskentelyyn olleen heikkoa selkeiden yhteisten toimintatapojen puuttuessa. Pärnä (2009, 136) nostaa esiin tiedonsaantiin ja salassapitovelvoitteisiin liittyviä haasteita. Vierula ym. (2019, 296) toteavat, että olemassa olevat rakenteet eivät tue riittävästi eri toimijoiden välistä tiedonvaihtoa. Moranin ym. (2007, 145) tutkimuksessa mainittiin esimerkki, jonka mukaan sosiaalityö tarvitsi muista yhteistyötahoista poiketen työskentelylleen aina perheen kirjallisen luvan. Muut yhteistyötahot kuten koulu tai sen kaltaiset palvelut eivät kokeneet kirjallista lupaa itselleen tärkeänä.

Lalayantsin (2013, 261) tutkimus tuo esiin moniammatillisen yhteistyön olevan haasteellista kaikille yhteistyön osapuolille. Tämän vuoksi yhteistyön toteuttamiselle on tärkeää luoda perusta, jossa huolellinen suunnitelmallisuus korostuu. Moranin ym. (2007) mukaan yhteisten käytäntöjen kehittämisen koettiin olevan monimutkaista ja aikaa vievää. Yhteisten käytäntöjen muotoutumiselle on annettava riittävästi aikaa keskustelulle ja suunnittelulle. Ammattilaisten valmistautuminen, perehtyminen ja ratkaisukeskeinen ajattelutapa ennen tiimitapaamista koettiin tärkeänä ja tuloksellisena toimintana (Hesjedal ym. 2015).

Blakeyn (2014, 503-505) mukaan moniammatillisen tiimin jäsenten väliset konfliktit muodostuvat usein eri tavoitteista tai esimerkiksi rajoitetusta tiedonsaanti- tai jakamisoikeuksista. Tutkimuksesta kävi myös ilmi, että työntekijöiden oli välillä haastavaa pysyä puolueettomina asiakkaan tilanteesta. Blakey (2014) kertoo tutkimuksensa vastaajajoukkonsa (lastensuojelun ja päihdehuollon) yhteistyön olleen toisinaan haastavaa työntekijöiden henkilökohtaisten näkemyserojen vuoksi. Blakeyn (2014, 504-505) tutkimuksessa kerrotaan päihdetyöntekijöiden usein asettuvan vanhemman puolelle ja lastensuojelun lapsen puolelle. Blakey (2014, 494-495) antaa tutkimuksessa esimerkin työntekijöiden eri näkemyksistä; lastensuojelu näkee päihdeidenkäytön valintana ja päihdehuolto sairautena, josta toipumiseen voi kuulua mm. retkahduksia. Vierulan ym. (2019, 298) tutkimuksesta nousee esiin varauksellisuus suhteessa muihin tiimin jäseniin, joka näkyi epäluottamuksena muita tiimissä olevia toimijoita kohtaan. Blakeyn (2014) tutkimuksessa

nostetaan esiin myös tietojen vaihtoon liittyvät haasteet. Tutkimuksessa huomattiin, että päihdehuolto ei välttämättä kertonut kaikkea sosiaalihuollolle välttääkseen esimerkiksi lapsen sijoittamisen pois vanhemman luota. Lastensuojelu odotti saavansa kaiken mahdollisen tiedon päihdehuollolta, jotta he voivat arvioida lapsen tilannetta.

Blakeyn (2014) mukaan organisaatiotasolta tulevia moniammatillista yhteistyötä haittaavia seikkoja voi olla esimerkiksi organisaation asettamat määräajat, joihin mennessä vanhempien odotettiin kuntoutuvan. Joustamattomuus kaventaa yhteistyömahdollisuuksia ja ehkäisee konkreettiseen yhteistoiminnallisuuteen osallistumista (Pärnä 2009, 138). Moranin ym. (2007) tutkimuksessa sosiaalityöntekijät toivat esille huoltaan eri ammattilaisten omaan ammatilliseen näkemykseen juuttumisesta. Esimerkiksi terveydenhuollon puolella keskitytään usein vain yhteen asiaan, kuten yksittäiseen oireeseen ja sen hoitoon, eikä huomioida ihmistä kokonaisuutena niin kuin sosiaalityössä pyritään tekemään. Moniammatillisen tiimin erilaiset arvot ja työskentelyn tavoitteet estävät tiimin toimivuutta (Blakey 2014).

Ammattitaidon ja -osaamisen soveltaminen moniammatillisessa työskentelyssä koettiin haastavana, koska työskentelyä määrittelevistä lainsäädännöistä ja ongelmanmäärittelytavoista oli epäselvyyttä. Eri näkemykset ongelmanmäärittelystä johtavat ristiriitilanteisiin jatkosuunnitelmaa tehdessä. (Vierula ym. 2019, 296.) Moranin ym. (2007) mukaan sosiaalialan ammattilaisten ammatillisuutta ei tunnettu kovinkaan hyvin ja eri yhteistyötahojen kesken ilmeni kilpailua, koska jokaisella taholla oli omia tavoitteita ja päämääriä. Vierula ym. (2019, 297) kertovat, että ammattilaisten oli hankala kertoa asiakkailleen moniammatillisen tiimin tarkoitusta ja tehtävää, sillä moniammatillisten tiimien tavoite ja tarkoitus ei aina ollut työntekijöidenkään tiedossa. Watkin ym. (2009) tuovat esiin, että tietämättömyys muiden ammattilaisten rooleista ja havaitut eroavaisuudet asemasta ja asiantuntijuudesta, sekä negatiiviset stereotypiat haastavat toimivaa moniammatillisuutta. Vastakkainasettelutilanteiden on huomattu usein johtavan työntekijöiden motivaation laskemiseen moniammatillista työtä kohtaan. Ristiriitilanteet vähensivät myös työntekijöiden halukkuutta jakaa heillä olevaa tietoa, jota työskentelyssä ja päätöksien tekemisessä tarvittaisiin. Lalayants (2013, 263) havaitsi eri ammattilaisten kilpailevan keskenään. Erilaisia valtataisteluita havaittiin syntyvän, jos ammattilaiset kokivat olevansa tiimin ainoita asiantuntijoita. Vierulan ym. (2019, 296) mukaan lasten ja perheiden näkökulmasta on tärkeä

pohtia, milloin moniammatillisuus tulee olla eri toimijatahojen välistä ja milloin ammattiryhmien sisäistä konsultaatiota.

4.3 Moniammatillista työskentelyä tukevat elementit

Tiimin sitoutuminen, tasa-arvoisuus ja hyvä yhteys ammattilaisten kesken mahdollistavat onnistuneen moniammatillisen työskentelyn (Hesjedal ym. 2015). Lalayantsin (2013, 262) tutkimuksen tuloksissa tunnistettiin kommunikoinnin merkitys osana moniammatillista työskentelyä. Tähän tutkimukseen osallistuneet korostivat moniammatillisen työn onnistumisen edellytykseksi ammattilaisten välisen keskinäisen kunnioituksen ja positiivisen suhtautumisen. Pärnän (2012, 185-186) tuloksista näkyi, että toisten työntekijöiden keskinäinen arvostus lisäsi yhteistyössä mukana olevien voimaantumisen kokemuksia.

Ammattilaisten tietoisuuden lisääminen muiden ammattilaisten työtehtävistä ja ammateista, sekä heidän kouluttamisensa tuki moniammatillista työskentelyä. Tiedon lisäämisen avulla tiimiin kuuluneet ammattilaiset kokivat saavuttaneensa enemmän luottamusta toisten ammattilaisten ammattitaitoa kohtaan. Tutkimuksen mukaan nämä edellä mainitut seikat tukivat yhteistä tavoitteen määrittelyä ja tavoitteeseen pääsemistä. (Watkin ym. 2009.) Hesjedalin ym. (2015) mukaan luottamus ja avoimuus edistävät toimivaa tiimityötä. Avoimuuden on huomattu tukevan tiimin jäsenten roolien selkeytymistä. Pärnäkin (2009, 146-147) on huomannut ammattilaisten välisten luottamuksellisten suhteiden tukevan moniammatillista toimintaa. Luottamuksen huomattiin myös häiventävän ammattikohtaisia rajoja. Luottamus edesauttoi tiimin toiminnan alkamista, vaikka toimintaa ei olisi yksityiskohtaisesti ehditty suunnitella. Luottamus on olennainen tekijä moniammatillisessa työskentelyssä. Watkinin ym. (2009) tutkimus toi ilmi, että ammattilaisten ymmärtäessä muiden ammattilaisten rooleja ja tehtäviä he ymmärsivät paremmin myös moniammatillisen tiimin merkityksen koko terveyden- ja hyvinvoinnin kokonaisuudessa. Blakeyn (2014) tutkimus löysi moniammatillista työskentelyä tukevinä elementteinä ammattilaisten yhteisen näkemyksen ja yhteisten arvojen merkityksen.

Pärnän (2009, 137) mukaan ammatillinen identiteetti ja selkeys omasta perustehtävästä tukee moniammatilliseen työhön osallistumista. Moniammatillisuus ei tuo mukanaan lisäarvoa, jos jokainen ”tekee vähän mitäkin”. Blakeyn (2014) tutkimuksessa todettiin yhteisen näkemyksen tukevan myös ammattilaisten ydintehtävien avaamista asiakkaille. Esimerkiksi päihdehuollon ammattilaiset tuottivat asiakkaille tietoa siitä, ettei lastensuojelu ole heidän kiusaksensa vaan heidän tavoitteensa on turvata lapsen kasvua ja kehitystä. Lalayantsin (2013, 263-264) tutkimuksessa suurin osa vastaajista ilmoitti, että väärinymmärrysten ja mahdollisten konfliktien vähentämiseksi yhteistyötahojen tulisi rakentaa yhteinen identiteetti ja oppia ymmärtämään yhteistyössä toimivien ammattilaisten kulttuureja. Tiimin yhteistä identiteettiä pyrittiin vahvistamaan muun muassa lisäämällä tietoa mukana olevien organisaatioiden toiminnoista. Tutkimuksessa todetaan yhteisen identiteetin muodostumisen vaativan oma aikansa.

Kuten jo aiemmin tässä review-tutkimuksen tuloksissa kävi ilmi, moniammatillisuuden yksi merkittävä haaste on erilaiset työskentelytavat. Myös Pärnä (2009, 136) havaitsee moniammatillisuuden olevan hyvin organisaatiosta ja työkuulttuurista riippuvainen ilmiö. Lalayantsin (264, 2013) tutkimuksessa vastaajat olivat yhtä mieltä siitä, että lasten hyvinvoinnin mielessä pitäminen ja siihen keskittyminen auttoi heitä välttämään sekaannuksia arvioinnissa ja tapausten päätöksenteossa. Hesjedalin ym. (2015, 849) tutkimuksesta käy ilmi, että moniammatillinen tiimityö mahdollisti lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioimisen myös koulussa. Hesjedal ym. (2015, 846) havaitsivat, että moniammatilliset tiimit tukivat asiakkaille tehtävien yksilöllisten suunnitelmien mukaista jatkotyöskentelyä. Näiden suunnitelmien avulla moniammatillinen työ oli intensiivisempää ja konkreettista. Suunnitelmaan asetettuihin osatavoitteisiin pääsemistä arvioitiin ja toteutettiin moniammatillisen tiimin kesken, jolloin lapsen tarpeet ja tavoitteet olivat kaikille työskentelyssä mukana olleille läsnä. Yksilöllisen suunnitelman laatiminen varmisti, että jokaisella tiimin jäsenellä on sama lähtökohta lapsen auttamiseksi. Tämänkaltainen suunnitelma teki työskentelystä selkeää ja avointa. Hesjedalin ym. (2015) tutkimuksesta ilmeni, että jo saavutettujen tavoitteiden poistaminen suunnitelmasta vaikutti positiivisesti vanhempien, lasten ja ammattilaisten väliseen luottamukseen jatkosuunnitelmaa tehdessä.

Pärnä (2009, 136) nostaa esiin salassapitosäännöksiin liittyvän haasteen ratkenneen, kun asiakas on otettu mukaan asioiden käsittelyyn. Asioista puhutaan kaikkien kuullen, joten kenellekään ei jää salailtavaa. Tällä työskentelytavalla päästään positiivisesti jatkamaan eteenpäin. Tämä työskentelytapa tukee myös asiakkaan osallisuutta ja toimijuutta, eikä hän ole ainoastaan ongelmanratkaisun kohde. Hesjedalin ym. (2015, 847) tutkimuksessa ammattilaiset nostivat esiin vanhempien osallistumisen tärkeyden. Lapsen vanhemmat on tärkeä saada mukaan yhteistyöhön, riippumatta siitä, olivatko he huoltajia tai asuivatko he lapsen kanssa. Ammattilaiset havaitsivat positiivisen palautteen antamisen lapsesta vanhemmille auttavan työntekijöitä auttamaan lasta.

Hesjedal ym. (2015, 848) mainitsivat moniammatillisten tiimien pyrkimyksen tukea lapsen sosiaalisia suhteita lapsen luonnollisessa ympäristössä. Analyysi paljasti, että ammattilaiset olivat tiiviissä yhteistyössä muiden tahojen kuten poliisin ja terveydenhoitajan kanssa. Tällä tavalla ammattilaiset saivat ja jakoivat tietoa, sekä olivat ajan tasalla alueen tapahtumista. Watkin ym. (2009) tutkivat moniammatillista työskentelyä ILP-ohjelman avulla. ILP-ohjelmassa tiimissä olevat ammattilaiset kertoivat toisilleen ammateistaan, sekä pääsivät kysymään kysymyksiä muiden tiimin jäsenten ammateista. Ammattilaisten tietoisuuden lisääminen muiden ammattilaisten työtehtävistä ja ammateista, sekä heidän kouluttamisensa tuki moniammatillista työskentelyä. (Watkin ym. 2009.) Moranin ym. (2007) tutkimuksessa huomattiin moniammatillisten tiimien yhteistapaamisten olevan hyödyllisiä kirjausmenettelyjen ja muiden käytännön asioiden sopimiseksi.

Lalayants (2013, 261-263) nosti esiin ylemmältä taholta tulevan mandaatin merkityksen. Esimiehen velvoittama moniammatillinen työskentely sitouttaa työntekijöitä. Tukeva johtajuus on toimivan tiimin edellytys, niin yksilön kuin organisaation näkökulmasta. Organisaatiotasolla tämä tarkoittaa resurssien mitoittamista ja esimerkiksi tiedonvaihdon edistämisen huomioimista.

5 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän review-tutkimuksen lähtökohdat liittyvät vahvasti systeemisen lastensuojelun toimintamallin ajankohtaisuuteen ja sosiaalityön kentän muutospaineesiin. Aihetta lähestyessäni huomasin tutkimustiedon systeemisestä toimintamallista olevan vielä hyvin vähäistä. Päätin tutkia moniammatillisuutta, joka on yksi systeemisen toimintamallin pääperiaatteista. Moniammatillisuuden käsite on ollut pinnalla sosiaali- ja terveystieteissä jo usean vuoden ajan. Tämän kandidaatin tutkielman tavoite on selvittää, mitkä ovat moniammatillisen työn vahvuuksia lastensuojelun näkökulmasta ja mitkä tekijät haastavat moniammatillisen työn toteutumista lastensuojelun näkökulmasta. Tässä tutkielmassa avasin käsitteitä lastensuojelu, moniammatillisuus, moniammatillinen lastensuojelu ja systeeminen lastensuojelu. Tutkielman aineistona on käytetty tieteellisesti luotettavaa sekä kotimaista että kansainvälistä 2000-luvulla julkaistua aineistoa, kuten tutkimusartikkeleita ja väitöskirjaa. Tutkimusaineisto on analysoitu sisällönanalyysia hyödyntäen.

Tutkimusaineiston perusteella moniammatillisen työskentelyn voidaan todeta olevan todella tärkeitä lasten ja perheiden kanssa työskennellessä. Moniammatillisella otteella pystytään vastaamaan moniin samanaikaisesti ilmentyviin haasteisiin ja huomioimaan lapsen ja perheen kokonaisvaltainen tilanne. Moniammatillisuus tukee toimijoiden yhteisen vision ja tavoitteen muodostumista. Eri toimijatahojen omat työskentelykulttuurit ja työn lähtökohdat haastavat moniammatillisuutta. Yhteisten toimintatapojen luominen ja yhteisen tavoitteen määrittäminen ovat avainasemassa moniammatillista työtä tehdessä. Haasteena on myös resurssit ja moniammatilliseen työhön kuluva aika. Moniammatillista työskentelyä tukee muun muassa toimijoiden välinen luottamus, asiantuntijuuksien tunteminen ja keskinäinen arvostus. Moniammatillisella työskentelyllä pystytään tukemaan asiakkaan omaa toimijuutta.

Lastensuojeluasiakkaiden haasteet ovat usein moniulotteisia ja useita eri haasteita saattaa esiintyä samanaikaisesti. Moniammatillisella työskentelyllä pystytään tarjoamaan lapselle ja hänen perheellensä mahdollisuus kokonaisvaltaiseen muutokseen. Olen törmännyt työelämässäni tilanteisiin, joissa asiakas kerta toisensa jälkeen kertoo tarinaansa eri ammattilaisille ja huomannut, kuinka tarina on joka kerta hieman erilainen. Tämä johtaa lapsen ympärillä olevien ammattilaisten käsityseroihin lapsen kokonaistilanteesta. Kun kaikilla lapsen

ympärillä olevilla tahoilla on hieman erilainen käsitys lapsen kokonaistilanteesta, myös palveluiden oikein kohdentaminen ja ajoittaminen vaarantuvat. Moniammatillinen työskentely mahdollistaa useamman eri asian läpikäymisen samalla kertaa, joten lapsen ympärillä olevat tahot saavat yhteisen kokonaiskuvan tilanteesta, eikä asiakkaan tarvitse kertoa tarinaansa monissa paikoissa.

Toimiva moniammatillinen työskentely on jaettua asiantuntijuutta, jossa tiimin jäsenten välinen luottamus ja keskinäinen arvostus ovat avainasemassa. Moniammatillisen tiimin jäsenten yhteinen ymmärrys lapsen koko ympäristöstä tukee tavoitteiden määrittämistä ja oikeiden palveluiden tarjoamista. Aineistostani nousi esiin vanhempien ja lasten huomioiminen sekä osallistaminen osana moniammatillista työskentelyä. Säännöllinen yhteydenpito vanhempiin, sekä muiden tiimiläisten saavutettavuus vanhemmille tukivat vanhempien luottamusta työntekijöihin ja lastensuojeluun. Lapsen ikätasoinen huomioiminen myös päätöksenteossa on aineiston perusteella koettu hyvänä toimintatapana. Lastensuojelulla on julkisuudessa negatiivinen leima ja suurimmalla osalla ihmisistä on negatiivisia stereotyyppioita lastensuojelua kohtaa. Kun asiakkaat ovat mukana moniammatillisessa työskentelyssä, kenellekään ei jää salattavaa, asiakas pääsee osalliseksi, eikä ole ainoastaan ongelmanratkaisun kohde. Asiakkaan läsnäololla ratkaistaan myös erilaiset salassapidosaäntöihin liittyvät haasteet.

Sanotaan, että koulu on lapsen työtä. Lastensuojelun ja koulun yhteistyö on todella merkittävässä asemassa lapsen ja perheen kanssa työskennellessä. Moran ym. (2007) havaitsivat koulun ja lastensuojelun yhteistyön parantuneen moniammatillisen työskentelyn johdosta. Moniammatillisen työskentelyn on huomattu selkeyttävän myös muille yhteistyötahoille esimerkiksi lastensuojelun ja lapsi- ja perhepalveluiden eroa. Oman kokemukseni mukaan lastensuojelun ja sosiaalihuoltolain mukaisten asiakkuuksien ja ilmoituksien merkitykset ovat vielä eri tahoilla hieman epäselviä. Näin ollen moniammatillista työskentelyä olisi syytä toteuttaa. Tämän avulla myös tieto eri ammattilaisista ja heidän perustehtävistään välittyy myös asiakkaille.

Lastensuojelua ja koko sosiaalityötä määrittelee tiukasti lainsäädäntö, mutta kuntakohtaiset erot sosiaalipalveluiden järjestämisessä voivat olla merkittäviä. Myös tutkimusaineistostani nousi useaan kertaan esiin alueelliset erot ja eri organisaatioiden erilaiset toimintakulttuurit ja -tavat.

Kuntakohtaisia eroja aiheuttaa tietysti paljon puhutut resurssit ja niiden vaje. Pohdin myös kuntien rakenteellisten eroavaisuuksien vaikutuksia moniammatilliseen työhön. Suomessa maaseudut hiljalleen autioituvat ja suurin osa väestöstä asuu isojen kasvukeskusten lähetyillä. Tämä muuttoilmiö johtaa valitettavasti siihen, että pienemmällä paikkakunnilla ja syrjäseuduilla moniammatillisten asiantuntijatiimien käyttäminen ei ole yhtä helppoa kuin kaupungeissa, sillä eri alojen ammattilaisten saatavuus ei ole itsestään selvää. Nämä alueelliset erot haastavat myös palveluiden tasapuolista saavutettavuutta. Pienillä paikkakunnilla tulee vastaan myös asiakkaiden ja työntekijöiden tuttuus toisiaan kohtaan. On hyvin todennäköistä, että naapuri tai sukulainen kuuluu asiakkaan ympärille rakennettuun moniammatilliseen tiimiin.

Tutkimusaineistossa nousi esiin yhteistyöhalun ja yhteisten tavoitteiden merkitys onnistuneessa moniammatillisessa työskentelyssä. Tässä yhteydessä aineistoissa käsiteltiin myös ammattilaisten keskinäisen tietämyksen lisäämistä, jotta ammattilaiset tietäisivät, mikä on kenenkin perustehtävä. Peilatessani näitä tutkimusartikkeleista nousseita havaintoja työelämään, huomasin niiden konkreettisen merkityksen. Aineistoista löytyi havaintoja myös moniammatillisten tiimien jäsenten välisestä vastakkain asettelusta tai puolueellisuudesta. Erilaisilla tavoitteilla ja puolueellisella työskentelyllä ei tiimityö toimi. Näissä tilanteissa pitäisi mieleen palauttaa asiakaslähtöinen näkökulma. Eri ammattiryhmien perustehtävien avaaminen moniammatillisen tiimin jäsenten kesken koettiin aineistosta nousseiden havaintojen perusteella erittäin oleelliseksi yhteisen vision ja keskinäisen luottamuksen muodostumiseksi. Eri ammattilaisten perustehtävän kertaaminen todennäköisesti vähentää eri tahojen päällekkäisen työskentelyn määrää.

Pärnä (2009,140) kertoo väitöskirjassaan eri viranomaisten keskittyneen omaan erityisalaansa, jolloin omaan asiantuntijuuteen kuulumattomat asiakastilanteet on totuttu lähettämään eteenpäin. Tämä näkökulma on helposti tunnistettavissa suomalaisessa palvelujärjestelmässä ja asiakkaat kokevat usein tullessa pompotelluiksi. Tämänkaltaisen totutun tavan rikkomiseksi tulee tehdä tietoista ja johdonmukaista työtä. Mielestäni systeemisen lastensuojelutyön toimintamalli on yksi loistava keino päästä tästä totutusta toimintatavasta kohti moniammatillista ja asiakaslähtöistä työskentelyä.

Tavoitteenani oli selvittää, mitkä ovat moniammatillisen työskentelyn vahvuuksia ja haasteita lastensuojelun näkökulmasta. Peilasin tutkimusaineistoani omaan työkokemukseeni ja ymmärsin, ettei moniammatillinen työ ole vain sitä, että työntekijät kokoontuvat yhteen ja kertovat omia näkökulmiaan, jonka jälkeen mahdollisesti sosiaalityöntekijä tekee oman ratkaisunsa, miten asian kanssa edetään. Ymmärsin, että tämänkaltaisen moniammatilliseksi tai verkostotyöksi kutsuttu toimintatapa on enemmän näennäistä moniammatillisuutta.

Löysin sekä tutkimusaineistostani että omasta työkokemuksestani yhteneväisiä piirteitä. Jäin itse miettimään, minkä vuoksi moniammatillisuus nähdään työtä kuormittavana tekijänä eikä sitä helpottavana. Allekirjoitan myös itse tutkimusaineistostani esille nousseen selkeiden rakenteiden ja toimintatapojen tärkeyden toimivan ja tehokkaan moniammatillisen työn toteutumisessa. Tämän review-tutkimuksen perusteella en osaa sanoa perusteita sille, miksi moniammatillista työtä ei tulisi kehittää. Moniammatillisen työn toteutuminen ei kuitenkaan synny vain sillä, että päätetään tehdä moniammatillista työtä. Moniammatillinen työ vaatii taustalleen niin isoja organisaatioon liittyviä kuin yksittäisiin työntekijöihin kohdentuvaa paneutumista ja koulutusta. Systeminen työskentelymalli erottuu muista moniammatillisista työskentelytavoista muun muassa korostaen terapeutista näkökulmaa. Tämän toimintamallin selkeä ja johdonmukainen struktuuri, sekä toimintamalliin kuuluvat selkeät roolit tukevat moniammatillisuuden toimivuutta. Systeminen toimintamalli tukee erityisesti asiakkaan toimijuutta ja tekee työskentelystä aidosti läpinäkyvää.

Systemisen lastensuojelun toimintamalli on oiva tapa lähteä kehittämään moniammatillista työskentelyä ja katsoa, kuinka tämän tyyppinen toimintamalli ja rakenne tukee työskentelyä. Aiheen tutkimista voisi jatkaa selvittämällä kokemuksia systemisestä toimintamallista niin asiakkaan kuin työntekijän näkökulmasta. Lisäksi voisi tutkia, systemisten toimintamallin vaikuttavuutta ja tavoitteiden saavuttamista tätä työskentelymallia käyttäen.

LÄHTEET

Bardy, Marjatta (2009) Lapsuus, aikuisuus ja yhteiskunta. Teoksessa Marjatta Bardy (toim.) Lastensuojelun ytimissä. Helsinki: Yliopistopaino, 17-39.

Blakey, Joan (2014) "We're All in This Together: Moving Toward an Interdisciplinary Model of Practise Between Child Protection and Substance Abuse Treatment Professionals". *Journal of Public Child Welfare* 8(5), 491-513.

Fagerström, Katarina (2016) Ihmissuhteita rakentava ja ylläpitävä lastensuojelu, Hackneyn malli ja systeeminen käytäntö lastensuojelussa. Työpaperi 42/2016. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos.

Finlex <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417> Viitattu 26.10.2019.

Heinonen, Hanna & Sinko, Päivi (2009) Sosiaalityöntekijät lastensuojeluprosessia johtamassa. Teoksessa Marjatta Bardy (toim.) Lastensuojelun ytimissä. Helsinki: Yliopistopaino, 89-100.

Hesjedal, Elisabeth & Iversen, Anette Christine & Bye, Hege H. & Hetland, Hilde (2016) "The use of multidisciplinary teams to support child welfare clients". *European Journal of Social Work* 19(6), 841-855.

Hämeen-Anttila, Lotta (2017) Lasten ja perheiden sosiaalipalvelut. Teoksessa Aulikki Kananaja & Martti Lähteinen & Pirjo Marjamäki (toim.) Lastensuojelun käsikirja. Helsinki: Tietosanoma, 216-246.

Ihalainen, Jarmo & Kettunen, Terttu (2011) Turvaverkko vai trampoliini, sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki: WSOYpro.

Isoherranen, Kaarina & Rekola, Leena & Nurminen, Raija (2008) Enemmän yhdessä-moniammatillinen yhteistyö. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.

Kallio, Tomi (2006) Laadullinen review -tutkimus metodina ja yhteiskuntatieteellisenä lähestymistapana. *Hallinnon tutkimus* 25(2), 18-28.

Kekoni, Taru & Mönkkönen, Kaarina & Hujala, Anneli & Laulainen, Sanna & Hirvonen, Jukka (2019) Moniammatillisuus käsitteinä ja käytänteinä. Teoksessa Kaarina Mönkkönen & Taru Kekoni & Aini Pehkonen (toim.) Moniammatillinen yhteistyö: vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Gaudeamus, 15-46.

Kihlman, Eila (2005) Sirpaleistä kokonaisuudeksi moniasiantuntijuuden avulla. Teoksessa Mikko Reijonen (toim.) Voimaa perhetyöhön: arjen tuki ja ammatilliset verkostot. Jyväskylä: PS-kustannus, 93-114.

Lahtinen, Hanna & Männistö, Leena & Raivio, Marketta (2017) Kohti suomalaista systeemistä lastensuojelun toimintamallia: keskeisiä periaatteita ja reunaehtoja. Työpaperi 7/2017. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos.

Lalayants, Marina (2013) Multidisciplinary Collaboration in Child Protective Clinical Consultations: Perceptions of Best Practices. *Journal of Public Child Welfare* 7(3), 253-274.

Lastensuojelulaki (2007/417) Finlex <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417> Viitattu 18.11.2019.

Lastensuojelun käsikirja (2019) Lastensuojelun asiantuntija-apu ja asiantuntijaryhmä. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://thl.fi/web/lastensuojelun-kasikirja/toimijat-tyon-tuki-hallinto/hallinto/lastensuojelun-asiantuntija-apu-ja-asiantuntijaryhma> Viitattu 23.1.2020.

Lastensuojelun käsikirja (2019) Mitä on lastensuojelu? Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/mita-on-lastensuojelu>. Viitattu 8.11.2019, 20.11.2019.

Moran, Patricia & Jacobs Catherine & Bunn, Amanda & Bifulco, Antonia (2007) Multi-agency working: implications for an early-intervention social worker team. *Child and Family Social Work* 12(2), 143-151.

Nikander, Pirjo (2004) Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon haasteena. Vuorovaikutuksellinen näkökulma. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 40, 279-290.

Pehkonen, Aini (2009) Moniammatillisuus sosiaalityön toimintaympäristöissä. *Janus* 17(2), 101-103.

Pärnä, Katariina (2012) Kehittävä moniammatillinen yhteistyö prosessina Lapsiperheiden varhaisen tukemisen mahdollisuudet. Yliopistollinen väitöskirja. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Turun yliopisto. Turun yliopiston julkaisuja: Sarja C:341, 48-225.

Pösö, Tarja (2010) Havaintoja suomalaisen lastensuojelun institutionaalisesta rajasta. *Janus* 18(4), 324-336.

Saastamoinen, Kati (2016) Lapsen suojelu: viranomaisten ja muiden toimijoiden välisenä yhteistyönä, käsikirja arjen toimintaan. Helsinki: Edita.

Sudenlehti, Jussi (2018) Systeminen ja moninäkökulmainen ymmärrys. Teoksessa Jussi, Sudenlehti & Ilkka, Uusitalo Tulevaisuuden lastensuojelu. Joensuu: Suomen psykologinen instituuttiyhdistys, 17-34.

Tulensalo, Hanna (2016) Moniammatilliset asiantuntijaryhmän lastensuojelussa, selvitys toiminnasta ja kehittämisehdotukset. Työpaperi 16/2016, 4-18. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (Uudistettu laitos.) Helsinki: Tammi.

Vierula, Tarja & Pösö, Tarja & Paavilainen, Eija (2019) Moniammatillisuus ja palvelutarvearviointi lapsi- ja perhepalveluissa: ammattilaisten näkemykset pulmakohdista. *Yhteiskuntapolitiikka* 84, 292-300.

Watkin, Alison & Lindqvist, Susanne & Black, Jane, & Watts, Fiona (2009) Report on the implementation and evaluation of an interprofessional learning programme for inter-agency child protection teams. *Child Abuse Review* 18(3), 151-167.

Yleissopimus lapsen oikeuksista (60/1991) Finlex
https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2#idp446540176
Viitattu 31.1.2020.

LIITE 1. Aineistotaulukko

Tekijä(t) / julkaisuvuosi	Tutkimusartikkelin nimi	Tarkoitus/ Tavoite	Menetelmä/ Kohderyhmä
Watkin, A., Lindqvist, S., Black, J. & Watts, F. 2009	Report on the implementation and evaluation of an interprofessional learning programme for inter-agency child protection teams	Tarkoitus on kehittää eri viranomaisten välistä yhteistyötä/moniammatillista työskentelyä lastensuojeluprosesseissa ILP-ohjelman avulla	Tutkimuksessa on ollut mukana 55 eri viranomaista
Vierula, T., Pösö, T., Paavilainen, E. 2019	Moniammatillisuus ja palvelutarvearviointi lapsi – ja perhepalveluissa. Ammattilaisten näkemykset pulmakohdista	Moniammatillisen asiantuntijatiedon vaihtamisen ja käyttämisen käytäntöjen tarkastelu lastensuojelun palvelutarpeita arvioidessa	Haastattelututkimus 2000-luvun alusta perhekeskumallia kehittäneen kuntayhtymän työntekijät
Blakey, J. 2014	“We’re All in This Together: Moving Toward an Interdisciplinary Model of Practise Between Child Protection and Substance Abuse Treatment Professionals”	Tarkoitus on tunnistaa poikkitieteellisiä avainkomponentteja; ristiriitoja ja käytäntöjä	Tapaustutkimus Tutkimuksessa mukana 21 lastensuojelun ja päihdetyön ammattilaista
Pärnä, K. 2012	Kehittävä moniammatillinen yhteistyö prosessina – Lapsiperheiden varhaisen tukemisen mahdollisuudet	Tarkoitus on tarkastella Lastensuojelullisen varhaiskuntoutuksen kehittäminen ja toteuttaminen -kehittämishankkeessa saatuja kokemuksia moniammatillisesta yhteistyöstä ja sen kehittämisestä	Tapaustutkimus Aineistona on käytetty hankkeeseen osallistuneiden työntekijöiden haastatteluja ja ryhmäkeskusteluja sekä hankkeessa tuotettuja dokumentteja
Hesjedal, E., Iversen, A. Bye, H. & Hetland, H. 2015	The use of multidisciplinary teams to support child welfare clients	Tarkoitus on kuvata opettajien ja sosiaalityöntekijöiden moniammatillista työtä ja sen vaikuttavuutta lasten hyvinvointiin	Haastattelututkimus (7 sosiaalityöntekijää ja 6 opettajaa)
Moran, P., Jacobs, C., Bunn, A., & Bifulco, A. 2007	Multi-agency working: implications for an early-intervention social work team	Sosiaalityöntekijöiden kokemuksia moniammatillisesta työskentelystä	Kvalitatiivisia menetelmä (haastatteluja/ryhmäkeskusteluja) Tutkimuksessa oli mukana 29 ammattilaista
Laylants, M. 2013	Multidisciplinary Collaboration in Child Protective Clinical Consultations: Perceptions of Best Practices	Tutkia parhaita moniammatillisia käytäntöjä lastensuojelukonsultaatioissa	Kvalitatiivisia menetelmiä (haastatteluja) Tämä tutkimus oli osa laajempaa monimenetelmäarviointiprojektia, jossa käytettiin sekä kvantitatiivisia että laadullisia tietolähteitä